

**SLOVENSKÝ
SKAUTING**

RUDAVKA

**Časopis 69. zboru M. R. Štefánika Malacky
Slovenský skauting**

**69. zbor
gen. M.R.Štefánika
Malacky**

Ročník I.

2/2016

RUDAVKA jar 2016

Rok 2016: Ročník I., číslo 2. (vychádza 4x ročne)

Vydavateľ: 69. Zbor gen. M. R. Štefánika v Malackách, Robotnícka 1, 901 01

Malacky, tel.: 0910/291 033, email: ftacnikova.maria@gmail.com,

IČO: 31 801 901

Šéfredaktor: Roman Vávra, email: redakcia@skautmalacky.sk

Autori článkov: Lenka Bielanská, Monika Blažíčková, Kamil Ftáčnik st., Mária Ftáčniková, Bonaventúr Osuský, Roman Vávra a ďalší

Jazyková a grafická úprava: Roman Vávra

Foto na obálke: Lenka Bielanská

Foto: Archív zboru (ak nie je uvedené inak);

logo „zákaz detektorov“ prevzaté z www.hradiska.sk

Vyšlo s podporou VLM – š. p. dňa 13.06.2016

Za obsah príspevkov zodpovedajú autori.

Obsah 2. čísla

Úvodník		4
AKCIE		
Pre čistý les – nielen v Deň Zeme	(Marika)	6
Lesnícke dni 2016	(Poly)	8
Výprava na Pajštún	(Pipi)	11
Zrúcanina Korlátka	(Polárne medvede)	15
Plánované aktivity na máj–august 2016		19
ČLÁNKY		
Veriť, milovať, pracovať		20
Skautské uzly, ich vlastnosti a použitie	(Oliver)	23
Vnímanie a ochrana nášho dedičstva	(Paul)	27
OSTATNÉ		
Naši oslávenci		30

Úvodník

Skautská organizácia v Malackách tento rok oslávi už 93. výročie svojho založenia. Jednoznačne to neznamená, že sme pracovali a vyvíjali svoju skautskú činnosť bez prestávky. Bohu vďaka aj za tie chvíle, keď skauting v našom meste bol živý.

V dnešnej podobe vznikol 69. zbor generála M. R. Štefánika po 76 rokoch v minulom storočí – 20.12.1999 – a tento rok si hrdo môžeme pripomenúť už 17 rokov skautskej činnosti.

Spomíname na roky minulé, ktoré nám priniesli krásne spoločné chvíle a zanechali v nás pekné myšlienky, no radšej myslím na budúcnosť a tak aj hovorím s každým skautom o zajtrajšku, čo nás čaká, pozeráme sa dopredu a snažíme sa napredovať.

Do Vašich rúk sa dostáva už 2. číslo nášho zborového časopisu. Som rád, že sa môžem k Vám prihovoriť a poďakovať sa našim činovníkom – konkrétne Marike a Baši za uvedenie nášho časopisu do života prvýkrát v histórii skautingu v Malackách. Motivácia prišla vlastne od Vojenských lesov, ktoré si vyžadujú od nás publikáciu ako reklamný partner v skautskom časopise. Prvé číslo Rudavky bolo skromné, jednoduché. Viem, že padli aj slová kritiky, čo k tomu dodať? Napriek tomu im patrí vďaka. Niekde sa muselo začať.

S radosťou a prekvapením som prijal správu od nášho rovera – brata Paula, ktorý ponúkol svoje skúsenosti redaktora. Som veľmi rád, podľa mňa si znova našiel svoje miesto v našom zbore – šéfredaktor časopisu Rudavka. Touto cestou žiadam každého člena nášho skautského zboru, činovníkov, roverov, skautky a skautov, ako aj našich najmladších – vlčatá a včielky, aby prispeli svojimi myšlienkami,

podnetmi, dobrými nápadmi, fotografiami a obohatili tak obsah ďalších čísiel spoločného časopisu.

Čas je neúprosný, rovnako ubieha pre každého, chceme, či nechceme. Pomaly je tu koniec skautského roka a tým aj začiatok nášho Letného skautského stanového tábora. Keď sa k Vám teraz prihovám, myslím na všetkých z Vás a verím, že sa všetci tešíte na tajomné chvíle pod nočnou oblohou, na nové priateľstva, zážitky...

Je tu však jedna podmienka: Tábor je za odmenu – za celoročnú skautskú činnosť – na to nezabúdajme. Každý sa zamyslite sám nad sebou, čo ešte môže preto urobiť, aby tábor plný krásnych chvíľ mohol si užiť spolu so svojimi skautskými bratmi a skautskými sestrami. Tí, čo zaostávajú v aktivitách, v účasti na družinovkách alebo na spoločných výpravách, zapracujte ešte na sebe. „Chcem“ robí zázraky!

Sme skauti, žijeme v skautskom duchu, je to náš životný štýl.

Zdraví Vás Gordon

(Kamil Ftáčnik st.)

Pre čistý les – nielen v Deň Zeme

Počas dvoch voľných sobotňajších dopoludní, 19. marca a 16. apríla 2016, sme sa vybrali do lesov Záhoria v rámci každoročne organizovanej akcie Pre čistý les. Akcia sa konala v spolupráci s odštepným závozom Vojenských lesov a majetkov v Malackách a so Štátnymi lesmi Malacky, ktoré nám zabezpečili rukavice, mechy a odvoz odpadu.

Zúčastnili sa skauti, skautky, roveri aj činovníci zboru a spoločne sme vyzbierali 23 vriec odpadu v úseku Malacky, zastávka Červený kríž – osada Holbičky (smer Studienka) a 25 vriec v úseku Malacky, zastávka Červený kríž – Záhradky (smer Malacky). Dokopy sme vyzbierali odpad na úseku 9 kilometrov. Lesu sme tak dali nový a hlavne čistý vzhľad.

Otázkou však je, dokedy to tak zostane. Zdá sa, že niektorí občania nevedia, že odpad nepatrí do lesa, ale na odpadový dvor, ktorý sa nachádza v každej obci. Či už z lenivosti alebo bezohľadnosti znečisťujú les, pričom tým škodia nielen nám ostatným, ale hlavne zvieratám, vtákom a ďalším obyvateľom lesa. Odpadky sú často toxické a kontaminujú pôdu aj podzemné vody, na ostrých predmetoch sa môžu živočíchy poraniť či uviaznúť v obaloch a fľašiach.

Ako skauti, ale aj ako ľudia, považujeme za svoju povinnosť prírodu si vážiť a chrániť ju. Každý z nás môže pre prírodu, našu Zem a jej budúcnosť niečo urobiť. Prinajmenšom osvojiť si základné návyky a neznečisťovať ju svojím odpadom.

Ak sa všetci budeme usilovať o ochranu prírody, úspech sa dostaví!

Mária Ftáčniková – Marika

Lesnícke dni 2016

Náš zbor sa už 8. raz zúčastňuje tejto skvelej akcie pre verejnosť. Tento rok sa Lesnícke dni konali vo výnimočný deň pre nás skautov – 24.4. je sviatok sv. Juraja, patróna skautov. Tento deň si pripomíname aj tým, že si ako skauti dáme skautskú šatku. Je možné, že ak ste sa v túto nedeľu prešli Bratislavou, prekvapilo vás zopár ľudí so šatkami na krku.

Lesnícke dni sa už 10. rok konajú na Železnej studienke. Je tam veľmi príjemné prostredie a pripravený program na viacerých stanoviskách. To je dôvodom, prečo sa tam tešia hlavne rodinky s deťmi, ale aj dospelí. Počas dňa hrajú rôzne kapely, deti si môžu zaskákať na trampolíne, hrať sa na preliezkach, či zúčastniť sa súťaže o krásne ceny tým, že zvládnu pripravené úlohy na jednotlivých stanoviskách. Jedno zo stanovísk mávame pripravené my skauti. Deti si mohli u nás vyskúšať zatĺcť klinec, píliť drevo, otestovať svoje vedomosti o mapových značkách, či skúsiť hod kruhmi.

Pevne verím, že je to pre decká super zážitok a dúfam, že takýchto ročníkov budeme mať ešte veľa, pretože vďaka tejto akcii sa vždy dozvedia aj nejaké nové deti, že skauting existuje. Rodičia sa môžu počas tejto akcie aj popýtať činovníkov na to ako to u nás v skautingu prebieha. Tiež môžu vidieť, že aj menší skauti (11- až 13-roční) sú zapájaní do rôznych činností, a že sa tak učia určitej zodpovednosti. Hovorím to práve preto, lebo už aj naše vlčatá pomáhali na stanoviskách.

Nedá mi nespomenúť, že aj naši skauti, vlčatá, včielky, ktorí pomáhali si tento deň mohli užiť. Boli sme rozdelení do skupínok a vždy sme sa po hodine striedali. Svoj voľný čas mohol každý využiť po svojom. Niektorí sa zúčastnili hier aj na iných stanoviskách, iní si užívali svoj voľný čas v „práčke“, na preliezkach či na trampolíne. Svoje brušká sme si tiež nezabudli poriadne naplniť, pre každého z nás bol pripravený guláš a ráno nám aj Maggie pripravila masťné chleby s cibuľou. Tí mlsnejší z nás si zbehli kúpiť aj cukrovú vatú alebo zmrzku.

Na záver by som chcela poďakovať všetkým, ktorí sa zúčastnili a pomohli vytvoriť tú krásnu atmosféru. Dúfam, že aj vy ste si tento deň užili a máte plno krásnych zážitkov.

Monika Blažíčková – Poly

Výprava na Pajštún

Už dlhšiu dobu sme sa chystali na výpravu na hrad Pajštún. Niekoľkokrát nám to pokazilo počasie, až sobotu 7.5. sa na nás usmialo slniečko a my sme sa vybrali objavovať nové miesta.

Stretli sme sa na autobusovej zástavke v Malackách o 8:00 ráno. Nasadli na autobus smer Bratislava, keďže naším cieľom bola Stupava. Cesta do Stupavy nám trvala asi 25 minút a už sme sa mohli na výpravu vybrať po vlastných. Z autobusovej stanice sme sa presunuli viac do centra mesta kde sme našli aj prvé turistické značky. Na námestí pred kostolom sme vytiahli mapu a našťudovali cestu, modrá trasa, žltá trasa a sme tam. Ešte na námestí v Stupave pred tým ako sme vyrazili smer hrad sme spozorovali jedno krásne netradičné zviera. Cez cestu na nás pozerala ťava. Tak sme ju chvíľku pozorovali a hneď nám je aj veselšie a vyrážame.

Ešte asi takú pol hodinku kráčame po asfaltovej cestičke cez rekreačnú časť Stupavy. Prechádzame okolo hotela, tenisový kurtov, penziónu a vyberáme si, kde sa po ceste späť zastavíme občerstviť. Prichádzame na križovatku, kde už začína žltá značka a vchádzame do lesa. Tu už začíname pomaly cítiť aj to, že hrad sa nachádza v Malých Karpatoch a chodník začína mierne stúpať. Rozprávame sa, sledujeme žltú značku a cesta nám uteká. Ani sme sa nenazdali a už sme pod hradom. Tu sme sa všetci počkali a pokračujeme už priamo na hrad. Zložíme rucksaky a už objavujeme, aké bohatstvo tu zostalo po našich predkoch.

Rozložíme sa na slniečku, vyberáme desiatu a užívame si oddych s krásnym výhľadom. Niektorí si užívajú krásne výhľady, niektorí vyťahujú karty a niektorí len tak posedávajú na krásne upravenej trávke. Keď sme nabrali dostatok síl, presúvame sa do kameňolomu, ktorý je kúsok pod Pajštúnom. Tu si zakladáme oheň a opekáme si neskorý obed.

Potom pomalým krokom zostupujeme späť do Stupavy, zastavujeme sa na terase na kofolu a nanuky. A potom nás už čaká len rýchla cesta na autobus, posledné stovky metrov už aj behom a spokojne unavení sa vraciame domov.

Zrúcanina hradu leží na vápencovom brale nad dedinou Borinka vo výške 486 m n. m.. Bol postavený pravdepodobne v prvej polovici 13. storočia a prvá písomná zmienka je z roku 1273. Počas jeho histórie sa na ňom vystriedalo niekoľko majiteľov. Poslední boli Pálfiovci a Károliovci. V 18. storočí hrad vyhorel, prešiel čiastočne rekonštrukciou a bol využívaný ďalej. V roku 1809 ho zdemolovali napoleonské vojská a od vtedy je len ruinou.

Tu si môžete prečítať viac o histórii hradu:
<http://www.hrady.sk/?article=7>.

Verím, že všetkým 15 účastníkom výpravy sa páčilo.

Lenka Bielanská – Pipi

Zrúcanina Korlátka

V sobotu 28.5.2016 sme sa stretli na autobusovej stanici v Malackách o 8:00 ráno. Tu nastúpila prvá skupina. Na zástavke pri nemocnici k nám pristúpil Orim a v Rohožníku Sova s Kuvikom. Autobusom sme sa odviezli do Plaveckého Petra a odtiaľ sme už pokračovali pešo. Prvá zastávka bola na Bukovej a odtiaľ sme pokračovali k nášmu cieľu a to do Cerovej, časť Rozbehy. Najprv sme sa zastavili pri ešte stále jednej rarite na Slovensku a to pri veternej elektrárni. Na Slovenskú sú zatiaľ len tri a táto v Cerovej bola prvá. Potom sme pokračovali ďalej smerom k zrúcanine, ešte sa zastavujeme na vyhládke a za asi 5 min. sme na Korlátke. A tu začína naše objavovanie nového miesta. Po dôkladnom preskúmaní si robíme pauzu na jedlo a odpočinok. Ešte sa vraciame na vyhládku a odtiaľ už schádzame priamo do dediny Cerová. Tu si dáme zmrzku a kofolu a spokojní po dnešnom výkone čakáme na autobus, ktorý nás odvezie domov.

Tento hrad pochádza z 13. storočia a bol využívaný do 18. storočia. Odvtedy chátra. Dnes sa o hrad a o zachovanie aspoň toho čo z neho zostalo starajú naši bratia a sestry z 13. zboru skautov Bratislava - Petržalka a 80. zbor skautov Ginko z Piešťany. Viac si o jeho histórii môžete prečítať tu: <http://www.obeccerova.sk/o-cerovej/korlatko/>.

Tento krátky článok o výprave pre Vás pripravila družina Polárnych medved'ov s podporou našich členov, ktorý sa výpravy zúčastnili (Orim, Kuvik a Dominik). Zvyšok členov výpravy nájdete na fotkách nižšie :)

Plánované aktivity v období máj–august 2016

Jún

- Príprava chaty – Jarné upratovanie
- Nočný pochod Vývrat – Čermákova lúka – Kuchyňa – Horáreň u Bociana
- Výprava na zrúcaninu Plaveckého hradu – spolupráca so združením Castrum

Júl

- 2.–9.7.2016 – Letný skautský stanový tábor Tančiboky

August

- 30.7.–6.8.2016 – Výprava Vysoké Tatry 2016

Veriť, milovať, pracovať

Gen. Dr. Milan Rastislav Štefánik

Narodil sa v kraji, v ktorom je každý chodník poznačený stopami hurbanovcov – prvých bojovníkov za slovenskú národnú slobodu. Pochádzal z mnohodesetnej rodiny evanjelického kňaza – národovca z malebnej dedinky Košariská pri Brezovej pod Bradlom.

Po ľudovej škole v rodisku a v Šamoríne študoval na lýceu v Bratislave. Stredoškolské štúdium dokončil v Šoproni a Sarvaši, odkiaľ išiel na České vysoké učení technické do Prahy študovať stavebné inžinierstvo. Počas štúdia techniky vynikal riešením komplikovaných matematických úloh spamäti, ale predovšetkým ho zaujali filozofické práce profesora T. G. Masaryka. Na Karlovej univerzite absolvoval štúdium filozofie a astronómie, ktorá ho potom sprevádzala po celý krátky život. V roku 1904 získal doktorát na Karlovej univerzite v Prahe obhájením dizertačnej práce O novej hviezde v súhvezdí Casiopei.

Štefánik vystúpil šesť ráz na najvyššiu horu Európy Mont Blanc (4807 m n. m.), aby pozoroval planéty i tzv. telurické čiary v slnečnom spektre a usiloval sa určiť aj rotáciu Venuše. Podľa pozorovania niektorých škvŕn na Venuši zistil, že jej rotácia je kratšia ako rotácia Zeme. Úspešné boli aj jeho výskumné cesty za zatmením Slnka do rozličných končín sveta. V roku 1905 v Oxforde ho zvolili za člena Únie pre pozorovanie a výskum Slnka.

Štefánikove vedecké cesty v rokoch 1905 až 1912: Španielsko, Anglicko, Turkestan neďaleko Taškentu, južný svah Atlasu v Alžírsku, ostrov Vavau v súostroví Tonga, okolie Paríža, Brazília – v blízkosti Rio de Janeira.

V rokoch 1905 až 1912 vyšlo Štefánikovi v Akadémii vied v Paríži dvanásť vedeckých štúdií a správ, za ktoré získal aj Cenu Akadémie. Pochválili ho Janssenovou cenou Francúzskej astronomickej spoločnosti, bol členom Belgickej astronomickej spoločnosti a pozývali ho aj na univerzitu v Oxforde. Keď však roku 1912 v Prahe požiadal mimoriadnu profesúru, jeho žiadosť zamietli.

Hoci sa v roku 1912 stal občanom Francúzska a po šiestich rokoch jeho generálom, nikdy nezabudol na svoje rodné Slovensko, nikdy nezabudol, že je synom slovenskej krajiny. Mladý Slovák získal známosti s významnými osobnosťami Paríža. To mu umožnilo vstup do najvyšších kruhov, a do nich uviedol roku 1915 aj T. G. Masaryka a E. Beneša, s ktorými založil v Paríži vo februári 1916 Československú národnú radu, vrcholný orgán čs. zahraničného odboja počas prvej svetovej vojny. M. R. Štefánik bol neskôr jej podpredsedom a všetku energiu venoval organizovaniu česko-slovenských légii vo Francúzsku, Taliansku, ale aj v Amerike a v Rusku. Ešte predtým zaviedol meteorologické služby a pozorovanie v spojeneckých armádach, čo bolo dovtedy nevídané.

Nedbajúc na svoj vážne narušený zdravotný stav, M. R. Štefánik si vytýčil za cieľ spojiť úsilie vlastencov doma a v zahraničí a dobyť hviezdu svojich snov: československý štát. V roku 1917 Štefánik neváhal v bolestiach preplaviť sa cez oceán, aby vyhľadal a získal svojich priateľov pre spoločnú vec. Po návrate sa v Paríži iba zastavil, odišiel do Talianska, aby zorganizoval národné vojsko.

„Chcel by som účinkovať v svojom národe, ktorý som nikdy neprestal milovať.“

30. júna 1918 francúzsky prezident R. Poincaré odovzdal v Alsasku čs. légiiám zástavu, aby o necelý mesiac Francúzsko oficiálne uznalo Československo ako samostatný štát. Tak sa Štefánikova diplomacia

naplnila vyhlásením samostatnej Československej republiky 28.októbra 1918.

Keď sa M. R. Štefánik 4. Mája 1919 vracal do oslobodenej vlasti vo funkcii ministra vojny, za dosiaľ nevysvetlených okolností zahynul v troskách lietadla na bratislavskom letisku pri Vajnorochoch.

Filozof, astronóm, diplomat, vedec, francúzsky generál, minister vojny Dr. M. R. Štefánik žil a zomrel pre svoj národ.

„V jednote je sila. Prvou zásadou nášho boja je jednota a svornosť. To si, bratia, pamätajte!“

„Žil som krásny život. Prežíval som večnosť v sekundách.“

Článok je upraveným výňatkom z publikácie Jána Baricu Milan Rastislav Štefánik (1990).

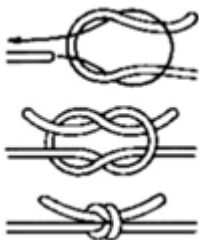
Skautské uzly, ich vlastnosti a použitie

Osmičkový uzol

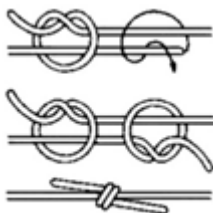
Tento uzol sa považuje za klasický. Tvorí základ pre desiatku ďalších uzlov. V skautskej podobe slúži na zväčšenie hrúbky lana a teda ako zarážka, napr. pri zhotovení jednoduchéj hojdačky z dosky. Na rozdiel od jednoduchého uzla neničí tak lano pri silnom napnutí a vždy ho možno ľahko rozviazať.

Ambulančný uzol

Slúži na zväzovanie dvoch lán, motúzov, obväzov, približne rovnakej hrúbky. Zaviazaný uzol je plochý a preto sa používa napr. pri obväzovaní rán, pretože na ne netlačí. Slúži aj ako okrasný uzol. Z vykopávok je zrejmé, že ho používali už Egypťania približne pred tritisíc rokmi, ale tiež starí Gréci a Rimania.

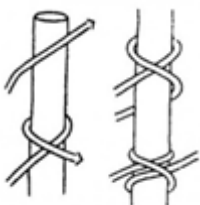
Rybársky uzol

Slúži na spoľahlivé zviazania dvoch povrazov alebo motúzov a to i z umelej hmoty s hladkým povrchom. Na ich zviazanie treba položiť jeden povraz proti druhému a na jednom konci urobiť jednoduchý uzol,

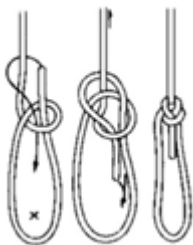
potom voľný koniec druhého povrazu prestrčíme cez jeho slučku a okolo pevného konca druhého povrazu zaviažeme opäť jednoduchý uzol. Napokon treba prisunúť obidve slučky tesne k sebe a zatiahnuť.

Lodná slučka

Je to veľmi spoľahlivý, zaťažujúci sa uzol, ktorý bezchybne drží, pokiaľ pôsobí ťah na obidva konce lana. Je mimoriadne vhodný na pripevnenie lán, povrazov, motúzov k okrúhlym predmetom, ktoré majú hladký povrch, napr. stĺp, tyč, konár, alebo priviazať loďku k pilóte. Existuje viac spôsobov viazania tejto slučky, podľa toho, či stačí len ukázať jeho tvar, alebo ho treba uviazať okolo dlhého predmetu. V druhom prípade používame zasúvací spôsob, ktorý s malou obmenou sa môže uviazať tiež ako konstriktorový uzol a ten na okrúhlych predmetoch drží ešte oveľa pevnejšie než lodná slučka.

Dračia slučka

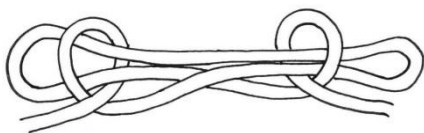

Patrí medzi nezatahujúce sa slučky a často je nazývaná kráľovnou uzlov. Ľahko sa zaväzuje, dokonca pri silnom ťahu sa nikdy tuho nezatahne, nikdy pozdĺž lana neskĺzne, ľahko sa dá rozviazať. Pri použití lán a šnúr z hladkých syntetických materiálov sa vyšmyknutiu slučky dá zabrániť tým, že sa voľný koniec obviaže jednoduchým uzlom okolo oka slučky.

Pri motivácii začiatocníkov sa dá vypomôcť rozprávkou o jazierku, na dne ktorého žije drak. Ten sa vynorí, obtočí princeznú a naspäť sa s ňou ponorí do jazierka.

Použitie je mnohostranné. Môže sa použiť na obviazanie človeka lanom pod pazuchami pri jeho záchrane, keď ho treba zdvihnúť do výšky, alebo spustiť. Do slučky možno vložiť lavičku – dosku a zavesiť. Výhoda je, že do dosky netreba vŕtať diery. Dokonca človek sám seba môže zaviazať, najmä ak sa vie uviazať jednou rukou. V neposlednom rade slúži na zväzovanie lán z rôznych materiálov.

Skracovací uzol

Používa sa, ak je treba dočasne skrátiť lano alebo šnúru. Ďalej, ak je lano v jednom mieste oslabené, alebo narezané a nie

sme si istí, či vydrží ťah, tak zaviažeme okolo tohto miesta skracovačku. Tento uzol je však spoľahlivý, len ak je lano zaťažené. Na zvýšenie spoľahlivosti je možné vložiť krátke drievka, alebo konce pripevniť šidlovým uzlom.

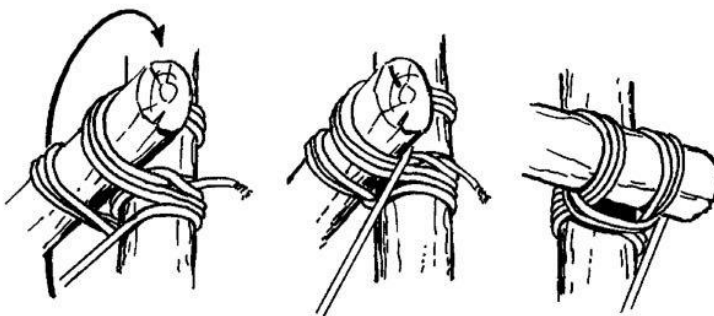
Kovbojský uzol

Patrí medzi rýchlorozväzovateľné uzly. Používali ho kovboji na priviazanie koňa k ohrade, alebo zábradliu. My ho môžeme použiť na priviazanie psíka. Použiť sa tiež dá, ak ste na strome a chcete sa spustiť dolu, ale chcete si zobrať aj povraz. Taktiež pri prebrodení riečky družinou, keď najzdatnejší na druhom brehu uviaže kovbojský uzol, a po prejdení všetkých už trhnutím za voľný koniec získate povraz.

Ani o tom nevieme, ale rýchlorozvázateľný uzol používame dennodenne všetci. Keď si zaväzujeme šnúrku na topánke na jednu mašličku, viažeme refový uzol, keď viažeme na dve mašličky, je to dvojitý refový uzol.

Jednoduchá krížová väzba

Hodí sa na spojenie dvoch kolmých tyčí a vydrží veľké zaťaženie. Viazanie sa začína a ukončuje dvojitou lodnou slučkou, alebo konstriktorovým uzlom.

Uzlovanie by sme mali častejšie precvičovať, lebo pri dlhšej prestávke sa stráca zručnosť, prípadne aj zabudneme spôsob viazania. Uzlovanie zlepšuje motoriku prstov.

Bonaventúr Osuský – Oliver

Vnímanie a ochrana nášho dedičstva

My ľudia žijeme na tejto planéte už od nepamäti. Vďaka práci vedcov dnes vieme povedať, kam až tá nepamäť siaha – rod *Homo*, kam patrí aj náš druh *Homo sapiens sapiens*, žil v Afrike bezpečne už pred 2,1 miliónmi rokov, pravdepodobne už skôr. Celé tie milióny rokov sa naši predkovia pohybovali po zemskom povrchu, žili svoje životy a zanechávali stopy. Tieto stopy dnes skúmajú vedné disciplíny ako fyzická antropológia (veda o ľudskom tele a vývoji človeka) či archeológia (veda o minulých ľudských spoločnostiach). No a samozrejme, posledných asi päťtisíc rokov, čo ľudia používajú písmo, do hry vstupuje aj historiografia, inak nazývaná aj dejepis či história. Zatiaľ čo archeológia skúma našu minulosť na základe nájdených výrobkov, nástrojov či napríklad zvyškov domov, dejepis sa venuje práve tým písomným prameňom.

Keď v súvislosti s dávnou minulosťou hovoríme o našich predkoch, myslíme tým niečo iné, ako našich starých či prastarých rodičov. K tým máme určite bližší vzťah, no týka sa len nás a možno zopár našich príbuzných. Čím viac do minulosti ideme, tým je ten vzťah slabší a delíme sa oň s väčším množstvom ľudí. A všetkých našich predkov ani nepoznáme. Existuje síce veda zvaná genealógia, ktorá sa zaoberá rodovými vzťahmi medzi ľuďmi, ani tá ale nedokáže vysledovať náš pôvod ďalej, než zopár storočí do minulosti. Ľudia, ktorí žili v praveku sú teda našimi spoločnými predkami a stopy, ktoré po sebe zanechali, sú naším spoločným dedičstvom.

Čo pre nás znamená nožík zdedený po starom otcovi? Babkine svadobné šaty? Prípadne rodičovský dom? Zrejme si toto dedičstvo po predkoch vážime a staráme sa oň, pretože nás spája s minulosťou milovaných osôb. Taktiež majú často tieto predmety aj určitú hodnotu, často pomerne veľkú, napríklad spomínaný dom. Rovnako musí-

me pristupovať k dedičstvu po ľuďoch, ktorí na Zemi žili pred nami. Nespájajú nás s nimi síce citové väzby či spoločné zážitky, ale predstavujú našu minulosť a neopakovateľné spojenie všetkých ľudí, čo žili na zemi. Dôraz treba klásť na „neopakovateľné“ – ak si raz toto svoje dedičstvo zničíme, už ho nikdy späť nezískame. Šiesty bod skautského zákona hovorí, že „skaut je ochrancom prírody a cenných ľudských výtvorov,“ pre nás skautov by teda ochrana historického dedičstva mala byť automatická a prirodzená.

Toto dedičstvo sa nám však v súčasnosti doslova stráca pred očami. Nehovorím teraz o prípadoch, akým je bratislavský hrad – to by bolo na dlhé rozprávanie. Posledných asi dvadsať rokov ale pribúdajú takzvaní „nadšenci do histórie“, ľudia s detektormi kovov („hľadačkami“), ktorí chodia po krajine a vykopávajú kovové pamiatky. Okrem toho, že konajú v rozpore so zákonom, nenávratne svojou činnosťou ničia dedičstvo nás všetkých. A to len preto, aby im v lepšom prípade na tie nálezy padal na poličke prach, v horšom prípade ich predávajú na čiernom trhu. Aj keby svoje nálezy odovzdali do múzea (čím sa stále nemení to, že porušili zákon), pre poznanie našej minulosti je dôležitý stav, v ktorom sa tie predmety v zemi nachádzali. Niekedy viac, než samotné predmety. Archeológovia študujú okrem iného to, ako tieto predmety zo zeme vykopali a zachytili pri tom čo najviac informácií. Nie je totiž jedno, či tie tri pekné bronzové sekerky boli spolu v jednej jame tesne jedna vedľa druhej, alebo rozhádzané len tak po poli. Možno boli zviazané alebo zabalené v látke, čo by mohlo znamenať, že išlo o obeť dávnym božstvám. Archeológovia takéto veci niekedy dokážu vyčítať z rozmiestnenia predmetov, sfarbenia hliny a ďalších znakov, ktoré „nadšenci“ dvomi zábermi vojenskej lopatky zrušia. Na samotných sekerkách môžu byť stopy, ktoré by odborníkovi mohli povedať, na čo sa používali. Tieto informácie sa zničia v momente, kedy

predmety niekto vykúpe v kyseline či ošmirgľuje, aby ich očistil. Podobne by sa dalo pokračovať donekonečna.

Pýtate sa, čo s tým môžete urobiť? V prvom rade si treba uvedomovať hodnotu, ktorú historické dedičstvo predstavuje. Opäť musím zopakovať, že je to neopakovateľné spojenie s minulosťou, ktoré sa nedá nahradiť, nové už v zemi nevyrastie. Ak uvidíte na poli alebo niekde v lese niekoho chodiť s detektorom kovov, neváhajte zavolať na políciu – dotýčny pácha trestný čin. Niekedy môžu byť títo ľudia nebezpeční, preto radšej počkajte na príchod polície.

Môže sa tiež stať, že na niečo narazíte vy alebo vaši príbuzní pri prekopávaní záhrady či kopaní studne. V takom prípade ste žiadny trestný čin nespáchali, musíte ale nález oznámiť a s ďalším kopaním chvíľu počkať. Za odovzdanie takéhoto náhodného nálezu sa vypláca nálezné, ak oň nálezca požiada. V Malackách a okolí treba kontaktovať Krajský pamiatkový úrad alebo Archeologické múzeum v Bratislave, prípadne ak sa na to necítite, môžete kontaktovať mňa a ja už všetko potrebné zorganizujem. S nálezmi ale nesmiete hýbať, kým ich poverený archeológ nezaistí.

Že vám to nestačí a chcete sa aktívne zapojiť aj do odhaľovania minulosti? Chcete zažiť stretnutie s minulosťou a vzrušenie z objavovania? Archeologické výskumy a obnova hradov či iných pamiatok prebiehajú prakticky neustále. Kto má vážny záujem pomôcť, môže osloviť najbližšie múzeum či na internete si zistiť, kto sa o ten ktorý hrad stará a ponúknuť sa. Prípadne sa ozvať mne e-mailom či na akcii a ja vás už nasmerujem. Ako hovorí jeden kolega, kto chce pomáhať, pomáha, všetko ostatné sú výhovorky. Treba však mať na pamäti, že hoci dych minulosti je pri takejto práci cítiť a objavy sú často vzrušujúce, je to predsa len trochu iné, než dobrodružstvá Indianu Jonesa.

Roman Vávra – Paul

Naši oslávenci – meniny za obdobie máj–august

07.05.2016	Poly	Monika Blažíčková
10.05.2016	Srnka	Viktória Vasarábová
10.05.2016	Zuzi	Viktória Zuzicová
04.06.2016	Pipii	Lenka Bielanská
10.06.2016	Ria	Gréta Ftáčniková
29.06.2016	Bocian	Peter Fusek
06.07.2016	Lišiak	Patrik Rychtárčik
14.07.2016	Gordon	Kamil Ftáčnik st.
14.07.2016	Kamil	Kamil Ftáčnik ml.
22.07.2016	Maggie	Magdaléna Vicianová
25.07.2016	Jaguár	Jakub Lepiš
13.08.2016	Slon	Ľubomír Janči
15.08.2016	Baša	Marcela Fischerová
21.08.2016	Sova	Janka Ležáková
26.08.2016	Breza	Samuel Briestenský
26.08.2016	Pavúk	Samuel Čutka
26.08.2016	Sup	Samuel Húšek
29.08.2016	Lienka	Nikola Kamenistá

REKLAMNÝ PARTNER

Vojenské lesy a majetky SR – š. p.

Ďakujeme všetkým, ktorí darovali

2 % svojich daní

69. zboru gen. M. R. Štefánika